

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7391,Wreczenie-nagrody-Swiadek-Historii-wdowie-po-sp-Ryszardzie-Kaczorowski-m-Ostatnim.html>
27.04.2024, 11:19

Wręczenie nagrody „Świadek Historii” wdowie po śp. Ryszardzie Kaczorowskim, Ostatnim Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie - Białystok, 14 listopada 2011

W dniu 14 listopada 2011 r. o godz. 19.00, w trakcie uroczystości z okazji pierwszej rocznicy nadania imienia Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego XIV Liceum Ogólnokształcącemu i XIV Publicznemu Gimnazjum w Białymstoku, Pani Prezydentowa Karolina Kaczorowska odebrała z rąk dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku prof. Cezarego Kukli Odznakę Honorową Nagrody „Świadek Historii”, przyznaną pośmiertnie ostatniemu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie Ryszardowi Kaczorowskiemu. Uroczystość odbyła się w Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku (ul. Podleśna 2).

Ryszard Kaczorowski urodził się 26 listopada 1919 roku w Białymstoku. Wraz z dwójką rodzeństwa dorastał w ówczesnym wielonarodowym Białymstoku w poczuciu tolerancji i poszanowania inności, jednocześnie kultywując poczucie polskości i wartości patriotycznych. Postawy i wartości związane z wolnością i obroną Polski, Ryszard Kaczorowski wyniósł nie tylko z domu rodzinnego, gdzie głęboko zakorzeniona była tradycja poświęcenia i walki o wolną Ojczyznę, ale również ze szkoły i harcerstwa. Właśnie w takiej atmosferze wraz z wolną Polską i

foto #1

foto #2

foto #3

Białymstokiem wznosił Wielki Polak,
przyszły Prezydent RP na Uchodźstwie.

Mając zaledwie 12 lat, Ryszard Kaczorowski wstąpił do harcerstwa, które w znacznym stopniu ukształtowało jego świadomość i charakter. W tej organizacji przeszedł wszystkie szczeble awansu, aż do Harcmistrza Rzeczypospolitej, szczerze oddając się służbie Ojczyźnie i pomocy jej obywatelom. W 1934 roku podjął naukę w prywatnej Szkole Handlowej w Białymstoku, a po jej ukończeniu, pracował w sklepie, by zarobić pieniądze na dalsze kształcenie.

1 września 1939 roku, w momencie wybuchu II wojny światowej, Ryszard Kaczorowski jako harcerz brał udział w gaszeniu pożarów, uprzątnię torowisk, przenoszeniu meldunków i pełnił służbę informacyjną. Kilka dni po wybuchu wojny, wraz z grupą kolegów - harcerzy, próbował zdobyć broń, by czynnie włączyć się w walkę z hitlerowskim najeźdźcą.

Pod okupacją sowiecką, mimo zakazów i groźby aresztowania, Ryszard Kaczorowski rozpoczął organizowanie działalności harcerskiej. Został zastępcą hufcowego, a w styczniu 1940 roku - hufcowym oraz zastępcą komendanta chorągwi, by w lipcu stać się komendantem chorągwi. Pełnił też funkcję łącznika między harcerzami a Związkiem Walki Zbrojnej.

17 lipca 1940 roku druh Ryszard Kaczorowski został aresztowany przez NKWD. Początkowo umieszczony w siedzibie NKWD, następnie w białostockim więzieniu, po trzech dniach został przewieziony do więzienia w Mińsku białoruskim. W ten sposób w życiu 21-letniego Ryszarda Kaczorowskiego zakończył się okres

związany z Białymstokiem.

31 stycznia 1941 roku odbyła się „rozprawa”, a już 1 lutego tr. sowiecki sąd skazał go na karę śmierci. Sto kolejnych dni Ryszard Kaczorowski oczekiwał w celi śmierci na wykonanie wyroku, po czym natychmiastową śmierć „litościwie” zamieniono mu na powolne konanie: 10 lat obozu pracy w Kołymie i 5 lat zesłania. Został zesłany do kopalni złota Duskanja, co w miejscowym języku oznacza „Dolina śmierci”. Pracując ponad siły, cierpiąc głód i znosząc wielkie mrozy, powoli popadał wraz z milionami innych łagierników w poczucie beznadziei i nieodwracalności swojego losu. W tej sytuacji, niespodziewanym wybawieniem stał się dla Ryszarda Kaczorowskiego zawarty w 1941 r. układ Sikorski-Majski. Został zwolniony z łagru i po długiej podróży, w końcu marca 1942 roku, odnalazł oddziały Wojska Polskiego i wstąpił do kompanii łączności 9. Dywizji Piechoty II Korpusu gen. Władysława Andersa.

Sybir nie złamał Ryszarda Kaczorowskiego – zachował on system wartości z lat białostockich, umocnił swą wiarę w Boga i nadzieję na odrodzenie Polski oraz połączenie z najbliższymi.

Przez Morze Kaspijskie, Persję i Jordanię dotarł do Palestyny, gdzie rozpoczął służbę w 3. Dywizji Strzelców Karpackich oraz zajęcia w szkole podoficerów łączności. Po przebytych szkoleniach objął dowodzenie nad ośrodkiem łączności 2. Brygady Strzelców Karpackich, z którą w końcu lutego 1943 roku został przewieziony do Włoch, by odbyć swój chrzest bojowy nad rzeką Sangro. W dniach 12–18 maja brał udział w bitwie o Monte Cassino, a następnie przeszedł całą kampanię włoską.

2 kwietnia 1948 roku, kończąc służbę wojskową, Ryszard Kaczorowski rozpoczął nowy etap w swoim życiu, osiedlając się w Londynie i rozpoczynając studia w szkole handlu zagranicznego i administracji portowej. Mimo licznych znajomości z kolegami z Syberii, harcerstwa oraz liderami emigracji, nie wstąpił do partii politycznej. Prowadził za to ciągłą działalność harcerską: w latach 1956-67 był Naczelnikiem Harcerzy, a następnie Przewodniczącym ZHP na Obczyźnie. Zorganizował cztery światowe zloty harcerzy we Włoszech, Kanadzie, Belgii i Stanach Zjednoczonych.

Emerytura, na którą przeszedł w 1986 roku, nie oznaczała dla Ryszarda Kaczorowskiego odpoczynku. Podjął kolejne brzemie i zarazem zaszczyt służby dla Wolnej Polski. Objął wówczas stanowisko ministra bez teki, a wkrótce Ministra Spraw Krajowych w Rządzie RP Premiera Edwarda Szczepanika.

25 stycznia 1988 roku Ryszard Kaczorowski został mianowany następcą Prezydenta RP na Uchodźstwie Kazimierza Sabbata, a po jego niespodziewanej śmierci, w dniu 19 lipca 1989 roku objął urząd Prezydenta RP, stając na straży ciągłości legalnej władzy i insygniów państwowych II Rzeczypospolitej.

22 grudnia 1990 roku na Zamku Królewskim w Warszawie Prezydent Rzeczypospolitej na Uchodźstwie Ryszard Kaczorowski przekazał insygnia władzy wybranemu przez naród w wolnych wyborach Prezydentowi Lechowi Wałęsie.

Od tego czasu, nie zważając na podeszły wiek, ostatni Prezydent RP na Uchodźstwie Ryszard Kaczorowski przyjeżdżał do Ojczyzny, zawsze w ważnych dla kraju momentach. Spotykając się z kombatantami,

politykami, młodzieżą, a zwłaszcza z harcerzami, świadczył o wartościach najważniejszych dla każdego Polaka – o Bogu, Honorze i Ojczyźnie. Zginął 10 kwietnia 2010 r. w katastrofie prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem.